



мастер академске студије интегрални урбанизам

назив предмета	<b>урбана регулатива</b>
школска година	
статус	обавезан
наставник	<b>мр Бисерка Митровић, доцент</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:biserkamitrovic@gmail.com">biserkamitrovic@gmail.com</a>
учесници у настави	др Ратка Чолић, доцент
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванредни професор
услови за упис	

<b>ЕСПБ</b>	<b>2</b>
година	прва
семестар	1
бр.кабинета	246
часови активне наставе	
предавања	2
вежбе	0
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	2
испитни рок	30

**садржај предмета**

циљ:	Упознавање са значајем, развојем и садржајем урбане и просторно планерске регулативе у Србији. Стицање информација о различитости захтева и потреба струка укључених у процес урбаног и просторног планирања. Упознавање са општим контекстом законодавства ЕУ. Упознавање процедура и институција у пракси урбаног и просторног планирања у Србији.
теоријска и практична настава:	Теоријска настава обухвата основну легислативу и регулативу урбаног и просторног планирања у Србији, као и регулативу сродних области значајних за урбано и просторно планирање. На предмету се представља усклађеност и међусекторска повезаност различитих сектора унутар урбане регулативе, области животне средине, грађевинског земљишта, јавних саобраћајница и др. У општем смислу, приказује се усклађеност са законодавством ЕУ. Посебан осврт је везан за јавни интерес и учешће јавности, конфликтне ситуације везане за регулативу, потом спровођење урбанистичких и просторних планова, процедуре и институције на различитим нивоима урбаног и просторног планирања у Србији, и напакон за планска документа који нису прописани урбаном и просторно планерском регулативом у Србији. Практична настава обухвата истраживање студија случаја који се односе на нелегалну/неформалну изградњу у Србији, начине и узроке одступања од легалних оквира планирања и изградње као и могућности превазилажења проблема.
метод извођења наставе:	предавања ex cathedra, дискусије на предавањима и са гостујућим предавачима, активности студената у актуелној планерској процедури, семинарски рад, презентације.
основна литература:	Пајовић Д.: Урбанистички закони јужнословенских земаља – БИХ, Црна Гора, Хрватска, Македонија, Словенија, Србија- Приказ важећих закона, у: Планирање, инвестиције и реализација у транзицији ка европском законодавству, Летња школа урбанизма, Врњачка Бања, 2006. Пајовић Д.: Преглед урбанистичког законодавства Србије. Удружење урбаниста Србије. Нови Сад, 2005. EUR-Lex, European Union Law database Moore V., Huges, D.: Statutes on Planning law, Blackstone Press Limited, London, 1995.
исходи предмета:	Исход предмета је везан за оспособљеност студената да разумеју и примене урбану и просторно планерску регулативу у пракси, као и да препознају обавезе, компетенције, место и време укључивања учесника у процесу урбаног и просторног планирања у складу са важећим прописима. Такође, исходи су везани за препознавање значаја и улоге система институција укључених у процес урбаног и просторног планирања у Србији.

**оцењивање**

предиспитне обавезе		50	завршни испит		50
Присуство/активност на предавању		5	Завршни рад		45
Посете институцијама		3	Презентација и одбрана		5
Тест		7			
Колоквијум		35			
Критеријуми оцењивања:	структура и комплетност рада, актуелност, занимљивост, релевантност теме, одсуство грубих грешака, образложење/конкретизација теме и проблема истраживања, разрада				



MAC III  
11020

## мастер академске студије интегрални урбанизам

назив предмета	<b>савремени урбани феномени</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>др Александра Б. Ступар, в. проф.</b>
е-mail контакт	<a href="mailto:stupar@afrodita.rcub.bg.ac.rs">stupar@afrodita.rcub.bg.ac.rs</a>
учесници у настави	
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр.проф.
услови за упис	

<b>ЕСПБ</b>	<b>3</b>
година	прва
семестар	1
бр.кабинета	305
часови активне наставе	
предавања	2
вежбе	0
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	2
испитни рок	30

## садржај предмета

циљ:	Циљ предмета је истраживање феномена савременог града, његових основних карактеристика и законитости које су последица убрзаних промена од друге половине двадесетог века. Представљање најновијих трендова који се манифестују у архитектури, урбаном простору и друштву. Свеобухватно сагледавање релације између урбане структуре/архитектуре и политичких, социјалних и економских токова у условима најновије технолошке револуције.
теоријска и практична настава:	Настава је усмерена на сагледавање специфичности савременог града - друштвено-економски контекст, урбане трансформације, архитектуру и трендове. Феномени се посматрају на три просторна нивоа – глобалном, регионалном и локалном. Посебна пажња посвећује се односу између општих законитости актуелних процеса и њихових локалних карактеристика. Предмет равноправно посматра градску структуру и архитектуру – њихов новоформиран идентитет, атрактивност и конкурентност.
метод извођења наставе:	интерактивна настава
основна литература:	(1) Ступар, А.: САВРЕМЕНИ УРБАНИ ФЕНОМЕНИ -практикум, Београд: Универзитет у Београду, Архитектонски факултет, 2015 (у штампи); (2) Ступар, А.: ГРАД ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ - ИЗАЗОВИ, ТРАНСФОРМАЦИЈЕ, СИМБОЛИ, Београд: АФ/ОрионАрт, Београд, 2009; (3) CITIES – ARCHITECTURE AND SOCIETY, vol.I, II, Venice: Marsilio editori s.p.a., 2006; (4) Graafland A. and Kavanah L. J: CROSSOVER. Architecture, Urbanism, Technology, Rotterdam: 010 Publishers, 2006; (5) Long K: The new architectural generation, London: LKP, 2008; (6) Hubbard, P: City, London, NY: Routledge, 2006.
исходи предмета:	Препознавање стања, процеса и релација у савременом граду, оспособљавање за уочавање и теоријску анализу, овладавање процесом интегралног и критичког сагледавања.

## оцењивање

предиспитне обавезе	40	завршни испит	60
активност у току предавања	20	презентација теме	20
колоквијуми	20	есеј	40

  

Критеријуми оцењивања:	Редовно похађање предавања, самосталне презентације, активно учешће у излагањима и дискусијама. Колоквијуми - степен усвојености/разумевања градива, есеј - разумевање теме, структурирано приказивање материје, самостални аналитички истраживачки рад.
------------------------	--



MAC III  
11030

## мастер академске студије интегрални урбанизам

назив предмета	<b>савремени урбанистички концепти</b>
школска година	
статус	обавезан предмет
наставник	<b>др Ева Ваништа Лазаревић, проф.</b> <b>др Александра Ђукић, в.проф.</b> <a href="mailto:adjukic@afrodita.rcub.bg.ac.rs">adjukic@afrodita.rcub.bg.ac.rs</a>
e-mail контакт	
учесници у настави	
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр.проф.
услови за упис	нема услова

<b>ЕСПБ</b>	<b>4</b>
година	прва
семестар	1
бр.кабинета	253
часови активне наставе	
предавања	2
вежбе	2
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	2
испитни рок	30

## садржај предмета

циљ:	Упознавање студената са савременим теоретским приступима, концептима и практичним освртима урбане обнове. Студенти се упознају са савременим урбанистичким концептима и методама урбане обнове и њиховом применом у односу на комплексне урбане проблеме на нивоу града. Посебан осврт је на просторним трансформацијама градске структуре, као и на сагледавању релација са економским, социјалним, политичким и еколошким факторима.
теоријска и практична настава:	Теоријска настава се одвија путем интерактивних мултимедијалних предавања и предавања ех- катедра, на тему актуелне теоријске мисли, критичког осврта и полемике о савременим урбанистичким концептима, а у контексту урбане обнове. Предавања покривају теоретске елементе урбане обнове. Подстицаће се активно учешће студената током предавања.
метод извођења наставе:	Интерактивна мултимедијална предавања, презентације и дискусија. Елаборирање стечених сазнања и њихова презентација (колоквијуми) и крајњи исход рада (звршни испит у форми семинарског рада).
основна литература:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Bacon, E. Design of Cities, Thames and Hudson, New York, 1973</li><li>• Лазаревић Ева Ваништа: Обнова градова у новом миленијуму, Београд, 2003.</li><li>• Roberts P., Sykes H.: Urban Regeneration, SAGE, 2000.</li><li>• The Urban Design Compendium 1. English Partnerships, 2000. (prevod: Priručnik za urbani dizajn, Orion Art i rograf, Beograd, 2008.)</li><li>• The Urban Design Compendium 2. English Partnerships, 2007.</li></ul>
исходи предмета:	<ul style="list-style-type: none"><li>• да студенти стекну способност разумевања феномена урбане обнове, као и корелација између различитих фактора који утичу на трансформацију градског ткива;</li><li>• да развију способност за рад у режиму високе аутономије и за сарадњу са другима;</li><li>• развију капацитет за примену знања у студију и пракси;</li><li>• стекну разумевање за потребу мултидисциплинарног сагледавања феномена урбане обнове.</li><li>• унапреде ниво комуникационих вештина у вербалном, писаном, графичком и дигиталном облику</li></ul>

## оцењивање

предиспитне обавезе	50	завршни испит	50
активност у току предавања	10	семинарски рад	50
колоквијум 1	20		
Колоквијум 2	20		

Критеријуми оцењивања: Редовно и активно похађање наставе; самосталност и креативност у раду; квалитет истраживања и формулације проблема као и проналажења одговарајућег модела примене; и квалитет вербалне, и писане презентације елабората.



MAC III  
11041

## мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>интегрални пројекат 01</b>	ЕСПБ	17
назив предмета	<b>ип01_ интегрална анализа територије</b>	<b>ЕСПБ</b>	<b>12</b>
школска година			
статус	обавезни		
наставник	<b>др Марија Маруна, ванр.проф.</b> <b>др Данијела Миловановић Родић, доцент</b>	бр.кабинета	
e-mail контакт	<a href="mailto:m.ma@sezampro.rs">m.ma@sezampro.rs</a> , <a href="mailto:danstev@afrodita.rcub.bg.ac.rs">danstev@afrodita.rcub.bg.ac.rs</a>		
учесници у настави		часови активне наставе	
сарадници		предавања	0
		вежбе	0
		др. обл.нас.	8
		сам.истр.рад	0
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр.проф.	часови пасивне наставе	
услови за упис	нема услова	у сем./нед	10
		испитни рок	105

## садржај предмета

циљ:	Циљ курса је упознавање са интегралним приступом анализе територије у измењеном економском, институционалном и културном оквиру. Студенти се упознају са интегралним приступом који подразумева анализу како производа тако и процеса развоја градова, кроз: интегрални приступ урбаним проблемима; урбане стратегије у условима брзих промена; интегрисање економске, друштвене и еколошке димензије развоја; анализа процеса локалног развоја у транзицији; стратешки развојни оквир и партнерство у развоју градова; изазови неконтролисаног урбаног развоја у транзицији. Тежиште је на разумевању улоге различитих актера (приватних, јавних,...) у решавању друштвених проблема и омогућавању и подстицању развоја.
теоријска и практична настава:	Предмет Интегрална анализа територије упознаје студенте са системом планирања у Србији, актуелним политикама просторног развоја и начинима доношења одлука у домену изградње. Тежиште је на разумевању институционалног и организационог оквира планске интервенције у условима конфликтних циљева развоја пост-социјалистичке транзиције. Студенти се усмеравају на конкретно подручје – проблем кроз чију анализу савладавају основне вештине истраживања. Тема задатка се везује за актуелна питања од стручног и теоријског интереса. Тема: АЛТЕРНАТИВНЕ ПРАКСЕ УНАПРЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА УРБАНОГ ПРОСТОРА ЗАЈЕДНИЦЕ: У СУСРЕТ ВЕНЕЦИЈАНСКОМ БИЈЕНАЛУ АРХИТЕКТУРЕ 2016
метод извођења наставе:	Рад у студију се одвија кроз интензивну комуникацију са студентима, јавна излагања студената, дискусије, кратке задатке, рад на елаборату. Од студената се очекује да се за сваки час припремају и активно учествују у настави.
основна литература:	EU - European Union (2015) <i>Quality of life: facts and views</i> . Luxemburg: Publication office of the European Union Vegović, B., Vasić, Z., Lazarević, Bajec, N., Raičević, B. et al. (2002). <i>Principi modernog upravljanja lokalnom zajednicom</i> . Beograd: CLDS Лазич, М. (2011) Чекајући капитализам: настанак нових класних односа у Србији. Београд: Службени гласник Петровић, М. (2009) Трансформација градова: ка деполитизацији урбаног питања. Београд: Институт за социолошка истраживања и Филозофски факултет у Београду
исходи предмета:	По завршетку курса студенти ће бити оспособљени за: Препознавање различитих професионалних улога у пракси управљања градовима, различитим облицима јавне интервенције, Разматрање и критичку анализу формалног урбанистичког планирања са циљем континуалног унапређења праксе, Идентификацију различитих интереса који се испољавају у изградњи градова, Разумевање главних трендова у урбаном развоју као што су децентрализација, политичка фрагментација, просторна и друштвена слојевитост, економска трансформација, нови облици управљања градовима, нови облици стручног деловања, итд. Издвојање урбаних проблема и сагледавање његових кључних аспеката на које се може деловати различитим мерама; критички процене прошле, садашње и будуће предлоге за решавање проблема, Разумевање основне импликације акција које су неопходне за ефективну промену облика деловања и изградњу капацитета, Даље развијање својих способности и капацитета у интердисциплинарном деловању у пракси.

## оцењивање

предиспитне обавезе	40	завршни испит	60
колоквијум 1	15	елаборат	60
колоквијум 2	15		
активност на часу	10		

Критеријуми оцењивања:

- Јасно показано разумевање задатка, Свеобухватност истраживања, Систематичност у прикупљању података, Аналитичност у обради прикупљеног материјала, Истраживачка радозналост и креативност, Уређеност у приказу информација, Учешће у тимском раду



мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>интегрални пројекат 01</b>
назив предмета	<b>ип01_технике и алати 1 : урбана истраживања кроз гис</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>др Ксенија Лаловић, ванредни професор</b>
е-mail контакт	<a href="mailto:kсенија.lalovic@arh.bg.ac.rs">kсенија.lalovic@arh.bg.ac.rs</a> ; <a href="mailto:kсенија.lalovic@gmail.com">kсенија.lalovic@gmail.com</a>
учесници у настави	асис. Александра Ђорђевић
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	

ЕСПБ	17
<b>ЕСПБ</b>	<b>3</b>
година	прва
семестар	2
бр.кабинета	
часови активне наставе	
предавања	1
вежбе	2
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	3
испитни рок	30

**садржај предмета**

циљ:	Технике и алати урбане анализе и синтезе саставни су део сазнајног процеса сагледавања и разумевања и интерпретације урбаних структурних и трансформационих карактеристика, који је усмерен ка препознавању и одабиру адекватних метода планирања и стратегија развоја. Савремени истраживачки поступци више се не могу замислити без употребе савремених ИКТ алата који омогућавају ефикасност и ефективност поступака. У том смислу: <ul style="list-style-type: none"><li>Основни циљ наставе на предмету је упознавање, стицање знања и савладавање основних техника аналитичких и синтетичких поступака које се примењују у пракси у току процеса урбанистичког планирања и пројектовања.</li><li>Оперативни циљ наставе је упознавање са перформансама и савладавање коришћења основних рачунарских алата за подршку урбаној анализи, са посебним нагласком на ГИС засноване урбане информационе системе.</li></ul>
теоријска и практична настава:	Обухвата тематске јединице из метода и техника прикупљања, уређивања и структурирања квантитативних и квалитативних података, метода статистичке и просторне анализе, интегралне вишекритеријумске територијалне анализе, метода и техника предвиђања и симулације, SWOT, метода и техника визуелизације истраживачких резултата и припреме извештаја за подршку одлучивању, метода и техника евалуације и праћења промена. Обухвата практичну апликативну наставу за одабране основне технике употребом ГИС и других рачунарских алата на задатом урбаном полигону.
метод извођења наставе:	Настава ће се изводити кроз интерактивна предавања, интерактивних облика наставе, симулационе вежбе на конкретно задатом контексту, анализу задатих случајева, индивидуални и групни самостални рад студената на кратким задацима и семинарски рад.
основна литература:	Levine, K.,Ed.,2003, The Urban Design Handbook: Techniques and Working Methods. New York: Urban Design Associates Тошковић, Д.,1986. Увод у методе анализе и синтезе у просторном и урбанистичком планирању. Београд: ИАУС Brail R., Klosterman R.,ed., 2001, Planning Support systems, Integrating Geographic Systems, Models, and Visualisation Tools, ESRI Press,Redlands, California Carr M., Zwick P., 2007, Smart Land-Use Analysis , ESRI Press,Redlands, California Kim T.J., 1989, Integrated Urban Systems Modeling: Theory And Applications, Kluwer Academic Publishers,Massachusetts Klosterman R., Brail R., 2001, Planning Support Systems, ESRI Laurini R., 2001, Information Systems for Urban Plannig, Taylor and Francis, London Maantay J., Ziegler J., 2006, GIS for the Urban Environment , ESRI Press,Redlands, California Zanelli K., Feaster L., 2003, Community Geography, GIS in Action, ESRI Press,Redlands, California
исходи предмета:	Разумевање спектра и комплексности практичних професионалних задатака урбанисте у укупном процесу урбаног планирања и пројектовања. Способност препознавања и избора адекватних истраживачких техника и алата који су примерени разматраном проблемском контексту у процесу урбаног планирања и пројектовања. Стицање знања о поступцима у спровођењу техника, њиховој сложености, потребним ресурсима и условима за њихово спровођење. Вештине употребе основних техника у контексту конкретно задатог урбаног проблема. Вештине употребе основних ГИС алата неопходних за спровођење основних просторних и вишекритеријумских анализа посматраног урбаног контекста.Вештине употребе основних ГИС алата неопходних за спровођење основних просторних и вишекритеријумских анализа посматраног урбаног контекста.

**оцењивање**

	предиспитне обавезе	60	завршни испит	40
	активност	5	семинарски рад	40
	Вежбе 01-04	15		
	колоквијум 01	20		
	колоквијум 02	20		
	предиспитне обавезе	60	завршни испит	40
Критеријуми оцењивања:	Студенти су у обавези да активно учествују у интерактивним предавањима и спроводе самосталан истраживачки рад. Критеријум за оцењивање је показано разумевање материје која се обрађује, учешће у дискусији, квалитет истраживачких резултата: доследно спроведена задата методологија истраживања, конзистентност прикупљеног материјала и донетих закључака.			



MAC III  
11043

мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>интегрални пројекат 01</b>
назив предмета	<b>ип01_методе и технике истраживања</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>др Марија Маруна, в. проф.</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:m.ma@sezampro.rs">m.ma@sezampro.rs</a>
учесници у настави	
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	/

ЕСПБ	17
<b>ЕСПБ</b>	<b>2</b>
година	прва
семестар	1
бр.кабинета	245
часови активне наставе	
предавања	2
вежбе	0
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	3
испитни рок	30

### садржај предмета

циљ:	Основни циљеви истраживачког рада на предмету су: Упознавање са основним начелима, приступима и методологијом истраживања у урбанизму (друштвене и хуманистичке науке); Упознавање са начинима писања истраживачког рада; Стицање увида у начине критичког посматрања истраживачких радова.
теоријска и практична настава:	Теоријска настава обухвата следеће теме: <ul style="list-style-type: none"><li>• Увод у методологију истраживања и писања</li><li>• Приказ различитих врста извора</li><li>• Приказ различитих врста истраживања</li><li>• Аналитички есеј</li></ul> Теме које се практично обрађују укључују следеће: <ul style="list-style-type: none"><li>• Дефинисање проблема који се истражује</li><li>• Критички преглед литературе</li><li>• Формулација истраживачких питања/хипотеза</li><li>• Избор метода истраживања: квалитативне и квантитативне методе истраживања</li><li>• Типови и структура истраживања</li><li>• Дефинисање предлога истраживања</li><li>• Вештине писања истраживања</li><li>• Препознавање различитих облика текстова</li></ul>
метод извођења наставе:	Настава обухвата предавања, припрему студената за час (читање задатих текстова и припрема кратких писаних радова) и дискусију о критичким приказима прочитаних текстова, истраживачким питањима, методама истраживања и очекиваним резултатима (2 колоквијума). Испит је у виду семинарског рада у задатом обиму и формату.
основна литература:	Еко, У. (2000). <i>Како се пише дипломски рад</i> . Београд: Народна књига/Алфа. Filozofski fakultet sveučilišta u Zagrebu, baza znanja <a href="http://infoz.ffzg.hr/Afric/vjekobz/">http://infoz.ffzg.hr/Afric/vjekobz/</a> Keane, R. & Downs, M. (2003) <i>Academic Writing. A concise guide for students in Central and Eastern Europe</i> . Belgrade: Belgrade Open School. Михајловић, Д. (2004). <i>Методологија научних истраживања</i> . Београд: Факултет организационих наука.
исходи предмета:	Развијање критичког мишљења и аналитичких способности. Способност разумевања истраживачког поступка, разумевања комплексних концепата и комуникације. Овладавање језиком истраживања. Упознавање са основним методама истраживачког рада у урбанизму. Оспособљавање за писање различитих врста истраживачких текстова. Оспособљавање за критичко коришћење извора. Припрема за писање дипломског рада.

### оцењивање

	предиспитне обавезе		завршни испит	
	активност у току предавања	10	семинарски рад	50
	колоквијум 1	20		
	колоквијум 2	20		
Критеријуми оцењивања:	Аргументована одбрана ставова, Критичко размишљање, Истраживачка радозналост, Аналитичност рада, Јасно спроведен истраживачки поступак, Разумевање комплексних концепата, Комуникативност рада, Одговарајући избор извора			



мастер академске студије интегрални урбанизам

<b>назив предмета</b>	<b>урбана економија</b>	<b>ЕСПБ</b>	<b>2</b>
школска година		година	прва
статус	обавезан	семестар	2
наставник	<b>др Милићевић О. Горан, ванредни професор</b>	бр.кабинета	
е-mail контакт			
учесници у настави		часови активне наставе	
сарадници		предавања	2
		вежбе	0
		др. обл.нас.	0
		сам.истр.рад	0
координатор сц	Др Ксенија Лаловић, ванредни професор	часови пасивне наставе	
услови за упис	-	у сем./нед	2
		испитни рок	30

**садржај предмета**

циљ:	Циљ курса је упознавање студената са економским аспектима урбаног развоја на свим територијалним нивоима. И то како са функционисањем читаве градске привреде, тако и њених посебних делова, а нарочито земљишне, комуналне и стамбене привреде, дакле секторима од посебног јавног значаја.
теоријска и практична настава:	Теоријска настава даје увид студентима у: <ul style="list-style-type: none"><li>- урбана демографија - демографска транзиција и фазе урбанизације, 3 савремена типа урбанизације, густина насељености, периодична таблица градова</li><li>- теорија локације, фактори локације, општа теорија локације, теорија централних места, теорија полова раста</li><li>- градска привреда, теорија експортне базе, етапе развоја града и промене у структури градске привреде,</li><li>- градске финансије, локална самоуправа, Тајбаутов модел, урбана обнова</li><li>- комунална привреда, теорија инфраструктурних прагова развоја, модели финансирања, оптимална комунална потрошња, комуналне службе (пример јавног градског превоза и градског зеленила)</li><li>- модели градова, улична мрежа, моноцентрични и полицентрични модели</li><li>- ефекти планирања економска евалуација урбанистичких планова</li><li>- градско земљиште1 нерегулисано тржиште, шпекулативни балони, процена погодности</li><li>- градско земљиште2 регулисано тржиште, креирање погодности локације</li><li>- дизајнирање локација, град као инвеститор, „мали урбанизам“</li><li>- стамбена тражња животни циклус стамбених потреба, станова и, квартава, хипо-кредити</li><li>- експлоатација станова, облици својине, одрживи ниво цена, стамбена тржишта</li><li>- ек. станоградње избор локације, финансирање градње, индекси цена</li><li>- слом стамбеног тржишта, стамбени циклуси, утицај пада каматних стопа на цене станова, пример слома стамбеног, хипотекарног и финансијског тржишта у САД.</li></ul>
метод извођења наставе:	Настава ће се одвијати на традиционалан начин, уз ППП презентацију и активно учествовање студената у дискусијама
основна литература:	Горан Милићевић - "Урбана економика", Економски факултет, Београд, 1990. John M.Clapp – "Dynamics of Office Markets", The Urban Institute Press, Wash. 1993 Denise DiPasquale, Whilliam Wheaton – "Urban Economics and Real Estate Markets", Prentice Hall, 1996. Alan Evans – "Urban Economics", Blackwell, 1985. Jack Harvey – "Urban Land Economics", Macmillan, 1987 David Isaac, Terry Steley – „Property Valuation Technics“, Macmillan, 1991. Rakesh Mohan – "Urban Economic and Planning Models", Johns Hopkins, Baltimore, 1979. Arthur O'Sullivan – "Urban Economics", McGrawHill, 2003. Harry Richardson – "Regional and Urban Economics", Penguin, 1978.
исходи предмета:	Разумевање основних економских аспеката урбаног развоја. Оспособљавање за анализу економских проблема од значаја за израду урбанистичких планова. Овладавање методима процене вредности некретнина.

**оцењивање**

	предиспитне обавезе		завршни испит
	Активност у току предавања	20	елаборат
	колоквијум	40	усмена одбрана елабората
			25
Критеријуми оцењивања:	Разумевање теме, способност критичке анализе, економске вештине вештине, способност рационалног генерисања закључака и квантификације		



мастер академске студије интегрални урбанизам

<b>назив предмета</b>	<b>теорија урбаног дизајна</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>др Јелена Живковић, в. професор</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:j_zivkovic@ptt.rs">j_zivkovic@ptt.rs</a>
учесници у настави	
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	

<b>ЕСПБ</b>	<b>3</b>
година	прва
семестар	2
бр.кабинета	011
<b>часови активне наставе</b>	
предавања	2
вежбе	0
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
<b>часови пасивне наставе</b>	
у сем./нед	2
испитни рок	30

**садржај предмета**

**циљ:** Циљ курса је упознавање студената са различитим теоретским концептима, темама и дилемама урбаног дизајна. Акцент је на сагледавању различитих приступа препознавању природе, сврхе, улоге и садржаја урбаног дизајна у релацији са економским, друштвеним, културним и природно-еколошким условима урбаног развоја.

**теоријска и практична настава:** Настава на предмету обухвата:  
а) Дефинисање предмета теорије урбаног дизајна,  
б) Упознавање са различитим филозофским основама, концептима, теоријама и моделима у урбаном дизајну,  
в) Преглед основних тема у урбаном дизајну;  
г) Сагледавање различитих приступа истраживању у урбаном дизајну;  
д) Разматрање димензија урбаног дизајна у различитим теоретским концептима (морфолошка, перцептуална, друштвена, визуелна, функционална, еколошка, темпорална), њ) Препознавање улоге урбаног дизајна у савременом урбаном развоју,  
е) Преглед нових приступа дизајну градског простора у релацији са савременим урбаним феноменима и проблемима,  
ф) Разматрање односа теорије и праксе урбаног дизајна

**метод извођења наставе:** Настава се реализује кроз интерактивна предавања, студије случаја, семинарски рад

**основна литература:**  
1. Живковић Ј.(2013) Теорија урбаног дизајна - практикум , Београд:АФ  
2. Carmona M, Heath T, Oc T., Tiesdell S. (2003) Public Places Urban Spaces: The Dimensions of Urban Design, Oxford, UK: Architectural Press  
3. Carmona M., Tiesdell S. (eds.) (2007) Urban Design Reader, Oxford, UK: Architectural Press.  
4. Kelbaugh D. , McCullough K. (2008) Writing Urbanism: A Design Reader, NY: Routledge  
5. Šoe, F. (1978). Urbanizam, utopija i stvarnost, Beograd: Građevinska knjiga  
6. Elin, N. (2002). Postmoderni urbanizam, Beograd: Orion.

**исходи предмета:** Студенти стичу вештине и знања о:  
• различитим теоријама, концептима, темама и димензијама урбаног дизајна  
• различитим савременим темама, проблемима и дебатама у области урбаног дизајна  
• студенти развијају способност за разумевање дисциплине урбаног дизајна у релацији са друштвеним, економским, политичким, еколошким и културним и другим факторима и условима као и специфичностима контекста урбаног развоја  
• студенти развијају способност критичког мишљења

**оцењивање**

предиспитне обавезе	60	завршни испит	40
колоквијум 1	20	писмени испит	40
колоквијум 2	20		
рад у семестру	20		

**Критеријуми оцењивања:** Редовно похађање наставе и испуњавање задатака; Активно учешће у дискусијама; Квалитет радова: структура+разрада+кохерентност+прецизност изражавања+технички елементи





мастер академске студије интегрални урбанизам

<b>назив предмета</b>	<b>методологија урбаног дизајна</b>
школска година	
статус	обавезан предмет
наставник	<b>др Александра Ђукић, В.Проф.</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:adjukic@afrodita.rcub.bg.ac.rs">adjukic@afrodita.rcub.bg.ac.rs</a>
учесници у настави	предавач по позиву
сарадници	асс. Ивица Николић
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	нема услова

<b>ЕСПБ</b>	<b>4</b>
година	прва
семестар	2
бр.кабинета	253
<b>часови активне наставе</b>	
предавања	2
вежбе	2
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
<b>часови пасивне наставе</b>	
у сем./нед	1
испитни рок	30

**садржај предмета**

циљ:	Студенти се на предмету упознају са применом различитих метода истраживања у урбаном дизајну (дескриптивних, корелативних, генеричких, експерименталних), као и могућностима њиховог комбиновања. Оспособљавање студената за рад у области урбаног дизајна, тј. развијање способности студената за разумевање, систематизацију и примену различитих метода урбаног дизајна, као и примену стечених сазнања на урбанистичким плановима и пројектима у пракси.
теоријска и практична настава:	Теоријска настава обухвата следеће теме: <ul style="list-style-type: none"><li>• Увод у методологију урбаног дизајна;</li><li>• Преглед истраживачких метода и техника које се примењују у области урбанистичког дизајна;</li><li>• Упознавање са различитим методологијама у урбаном дизајну;</li><li>• Правилно организовање истраживања;</li><li>• Дефинисање критеријума за процену оптималног решења.</li></ul> Пактична настава укључује провежбавање стечених теоретских сазнања на конкретном полигону: <ul style="list-style-type: none"><li>• Анализа конкретне локације применом различитих метода и техника у урбаном дизајну; Дефинисање проблема који се истражује и правилно организовање истраживања;</li><li>• Концепт решења;</li><li>• Формулација програма уз проверу концепта;</li><li>• Приказивање варијантних решења- сценарија развоја и резултата;</li><li>• Провера предходних корака и решења.</li></ul> Провера се врши на вежбама на конкретном полигону.
метод извођења наставе:	Настава се одвија кроз интерактивна мултимедијална предавања (ex-cathedra, разговор, анкете), као и групни рад на вежбама и елаборирање стечених сазнања и њиховом презентацијом (колоквијуми), у циљу провере стечених знања на конкретном полигону.
основна литература:	Bill Hillier: Space is the Machine: a configurational theory of architecture, Cambridge University Press, 1999 Bill Hillier, Julienne Hanson: The Social Logic of Space, Cambridge University Press, 1989 Christopher A, Ishikawa S., Silverstain M.: A Pattern Language, Oxford University Press, New York, 1977. Cuthbert, A.R.: Designing Cities, Wiley-Blackwell, 2003. Gehl, J. et all.: Towards a fine City for People :Public Spaces and Public Life - London. 2004 Gehl, J. et all.: Places for People: Melbourne. 2004 What are we scared of? The value of risk in designing public space. CABE, 2005. Gindroz, R., Levine K.: The urban design handbook: techniques and working methods, Norton, 2002. Lang, T. Jon: Urban Design – a typology of procedures and products, Architectural Press, Oxford, 2005
исходи предмета:	Кроз наставни процес студенти треба да: <ul style="list-style-type: none"><li>• стекну знања о различитим методама урбаног дизајна и могућностима њихове примене у пракси; развију способност за рад у режиму високе аутономије и за сарадњу са другима; развију капацитет за примену стечених знања у раду у студију и пракси; унапреде ниво комуникационих вештина у вербалном, писаном, графичком и дигиталном облику.</li></ul>

**оцењивање**

предиспитне обавезе		завршни испит	
активност у току предавања	10	елаборат	50
практична настава	20		
Колоквијум(и) 1 и 2	20		

Критеријуми оцењивања:	Редовно и активно похађање наставе; самосталност и креативност у раду; квалитет истраживања и формулације проблема, концепта и програма као и проналажења одговарајућег модела примене путем сценарија развоја; квалитет вербалне, и графичке презентације елабората.
------------------------	---



## мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>интегрални пројекат 02</b>
назив предмета	<b>ип02_ интегрални урбани дизајн</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>др Урош Радосављевић, в. професор</b> <b>др Владимир Михајлов, доцент</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:yros@arh.bg.ac.rs">yros@arh.bg.ac.rs</a> ; <a href="mailto:mihajlovvladimir@yahoo.com">mihajlovvladimir@yahoo.com</a>
учесници у настави	
сарадници	асистент м арх. Александра Ђорђевић, асистент м арх. Марија Цветковић
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванредни професор
услови за упис	

ЕСПБ	17
<b>ЕСПБ</b>	<b>12</b>
година	прва
семестар	2
бр.кабинета	241 305
часови активне наставе	
предавања	0
вежбе	0
др. обл.нас.	8
сам.истр.рад	10
часови пасивне наставе	
у сем./нед	7
испитни рок	105

## садржај предмета

циљ:	Истраживачко – пројектним радом у студију примењеном на репрограмирање и преобликовање простора студенти стичу нова знања заснована на савременим парадигмама урбаног дизајна који подразумевају учешће актера и заинтересованих страна у креирању, репрограмирању и преобликовању простора у плуралистичком друштву.
теоријска и практична настава:	<b>Проблемски оквир:</b> У последњих четврт века велики број светских градова користи културне иновације, спортске догађаје и физичко унапређење приликом урбане регенерације у промоцији града као квалитетног места за живот становника и за привлачење посетилаца, инвестиција и интернационалних компанија. <b>Истраживачки тематски оквир:</b> Рад на пројекту усмерен је на истраживање регенерације урбане средине у вези са културним обрасцем, традицијом, карактером места и архитектонским наслеђем. Паралелно се истражују критични друштвено-економски изазови са којима се суочава савремено друштво и њихов утицај на урбану регенерацију: 1) Могућности стварања здравих места која могу да приме демографске промене и миграције становништва; 2) Ублажавања и адаптације на климатске промене; 3) Прилагођавања просторног развоја економским, технолошким и индустријским трансформацијама; и 4) Обезбеђивање социјалне правде и укључености становништва. <b>Истраживачко питање:</b> Основно истраживачко питање стоји на линији заузимања вредносних ставова о томе на који начин карактеристике одређеног места приликом урбане регенерације, са свим својим специфичностима и културним праксама, препознати и артикулсати деловањем урбанизма и архитектуре по савременим мерилима и вредностима: аутентичности и јединствености, оригиналности и специфичности?
метод извођења наставе:	<b>Пројектни задатак: Интегрални урбани пројекат амбијенталне целине Старо језеро (Штеванчева бара) и Спортски центар "Језеро" за урбану регенерацију Кикинде</b> Са циљем истраживања могућности унапређења постојеће урбане структуре Кикинде, на основу анализе и разумевања контекста потребно је идентификовати и дефинисати Интегрални урбани пројекат у оквиру задатог просторног полигона: амбијентална целина Старо језеро (Штеванчева бара) и Спортски центар "Језеро" у непосредној близини градског центра Кикинде. Идентификација урбаног пројекта подразумева ближе дефинисање уже просторне под-целине у проблемском/тематском и локационом смислу. Рад на пројекту урбане регенерације Кикинде усмерен је ка утврђивању предлога будућег коришћења, уређења и организације простора.
основна литература:	Настава се одвија кроз комбинацију више разноврсних облика рада, као што су интерактивна тематска предавања, анализе случајева, дискусије везане за тему пројекта, индивидуални и групни студентски истраживачки рад, као и кроз три радионице – колоквијума у форми презентације студентских радова током семестра, као и на јавној усменој одбрани пројекта у првом испитном року након одржане наставе у семестру. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Elin, N. (2006) Integral Urbanism. NY: Routledge.</li> <li>• Fainstein, S. (2010) The Just City. New York: Cornell University Press.</li> <li>• Ђукановић, З. и Живковић, Ј. (2008) Јавна уметност и креирање места: студија случаја – Београд. Београд, Градска општина Стари Град: Архитектонски факултет.</li> <li>• Лаловић, К. и Радосављевић, У. (ур.) (2013). Савремени приступи урбаном дизајну за одрживи туризам Србије. Београд: Архитектонски факултет.</li> <li>• Лазаревић Бајец Н. Маруна М. (2009.) Стратешки урбани дизајн и културна разноликост. Београд: Архитектонски факултет.</li> <li>• Милић, В., А. и Ђокић, В. (ур.) (2006). Београд Престоница. Београд: Архитектонски факултет; Berlage Institute, Rotterdam и Fakultät für Architektur der RWTH Aachen.</li> <li>• Thomas, R. &amp; Fordham, M. (ed.) (2005) Sustainable Urban Design: an environmental approach. London, New York: Spon Press.</li> <li>• Ваништа Лазаревић, Е. (1999) Урбана реконструкција, Београд: Задужбина Андрејевић.</li> </ul>
исходи предмета:	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Разумевање кључних савремених дисциплинарних питања везаних за проблематику интегралном приступу урбаном дизајну у циљу одрживости решења и заштите животне средине; Познавање и примена основних метода у интегралном приступу у процесу анализе и концепирања решења у урбаном дизајну; Практична знања о принципима интегралних креативних решења за комплексне урбане ситуације; Начини укључивања партнера, креирања организационих аранжмана, начина финансирања и механизма за имплементацију у процес урбаног дизајна; Начини вредновања интегралних решења, праћења процеса и квалитета циљева и индикатора усмерених ка перформансама и реализацији решења</li> </ul>

## оцењивање

	предиспитне обавезе		завршни испит	
		колоквијум 1	15	елаборат
	колоквијум 2	15	усмена одбрана	10
	колоквијум 3	20		
	активност током семестра	10		
Критеријуми оцењивања:	Редовно и активно похађање наставе; самосталност и креативност у раду; квалитет истраживања и формулације концепта на свим нивоима практичног рада; квалитет разраде решења и вербалне, и графичке презентације пројекта.			



мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>интегрални пројекат 02</b>
назив предмета	<b>ип02_технике и алати 2 : комуникација и сарадња у партиципативном процесу урбаног развоја</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>др Ксенија Лаловић, ванредни професор</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:kсенија.lalovic@arh.bg.ac.rs">kсенија.lalovic@arh.bg.ac.rs</a> ; <a href="mailto:kсенија.lalovic@gmail.com">kсенија.lalovic@gmail.com</a>
учесници у настави	асис. Сања Симеунчевић - Радуловић
сарадници	
координатор сц услови за упис	др Ксенија Лаловић, ванр. професор

ЕСПБ	17
ЕСПБ	3
семестар	3
бр.кабинета	011
часови активне наставе	
предавања	1
вежбе	2
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	3
испитни рок	30

**садржај предмета**

циљ:	Технике и алати за успостављање добре комуникације и оснаживање свих учесника за партиципацију и сарадњу у процесу локалног развоја премиса су ефективности интегралног планирања и ефикасности спровођења планова и пројеката, и саставни су део професионалног профила савременог урбанисте. Улога урбаниста у савременим условима превазилази скуп експертских послова и проширује се на задатке фасилитације планерског процеса. У том смислу: Основни циљ наставе на предмету је упознавање, стицање знања и савладавање вештина у коришћењу основних техника и организационих и поступака фасилитације и медијације у колаборативном партиципативном процесу планирања пројектовања. Оперативни циљ наставе је упознавање и савладавање коришћења основних алата за поступак планирања и организације партиципативног процеса и система информисања учесника.
теоријска и практична настава:	Теоријски део наставе обухвата упознавање са палетом алата за припрему и организацију партиципативног и колаборативног процеса, као и бројане технике за подршку групном одлучивању, унапређење комуникације и управљање конфликтима кроз медијацију или преговарање. Практичан рад је фокусиран на употреби основних алата и професионалне тренинге и њихово симулационо или практично спровођење у контексту задатког урбаног полигона.
метод извођења наставе:	Настава ће се изводити кроз интерактивна предавања, интерактивних облика наставе, симулационе вежбе на конкретном задатом контексту, анализу задатих случајева, индивидуални и групни самостални рад студената на кратким задацима и семинарски рад.
основна литература:	Yanow, D. & Schwartz-Shea, P., 2011, Interpretive Approaches to Research Design: Concepts and Processes Routledge Savin-Baden, M. & Howell Major, C., Ed., 2010, New Approaches to Qualitative Research: Wisdom and Uncertainty. Routledge UNCHS Habitat. (2000). What is Good Governance?, United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. Nairobi, Kenya UN-HABITAT. (2005). Key Competences for Improving Local Governance. Nairobi, Kenya: UNHSP. UN-HABITAT. (2001). Tools to Support Participatory Urban Decision Making. Nairobi, Kenya. UN-HABITAT. (2008). An Asset-based Approach to Community Development and Capacity Building (Vol. The Human Settlements Financing Tools and Best Practices Series). Nairobi, Kenya. N-HABITAT. (2003). Measuring progress in improving urban management decision-making processes, Participatory Decision-Making Indicators, The SCP Source Book Series (T. Volume 9). Nairobi, Kenya
исходи предмета:	Разумевање улоге и комплексности практичних професионалних задатака урбанисте у менаџменту партиципативног и колаборативног процеса планирања. Способност препознавања и избора партиципативних техника и адекватних комуникационих алата који су примерени разматраном проблемском контексту. Способност препознавања адекватних метода и техника примерених проблемском контексту у процесу планирања. Стицање знања о поступцима у спровођењу основних метода и техника, њиховој сложености, потребним ресурсима и условима за њихово спровођење. Овладавање вештинама употребе основних техника у контексту конкретно задатог урбаног контекста. Овладавање вештинама формирања информационе платформе за комуникацију и колаборацију

**оцењивање**

предиспитне обавезе	60	завршни испит	40
активност	10		
редовно похађање наставе	10	семинарски рад	40
истраживачки рад	20		
Вежбе 01-04	20		
Критеријуми оцењивања:	Студенти су у обавези да активно учествују у интерактивним предавањима и спроведу самосталан истраживачки рад. Критеријум за оцењивање је показано разумевање материје која се обрађује, учешће у дискусији, квалитет истраживачких резултата: доследно спроведена задата методологија истраживања, конзистентност прикупљеног материјала и донетих закључака.		



мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>интегрални пројекат 02</b>
назив предмета	<b>ип02_семинар</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>др Зоран Ђукановић, доцент</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:duke@arh.bg.ac.rs">duke@arh.bg.ac.rs</a>
учесници у настави	предавачи по позиву
сарадници	Предраг Јовановић, Бошко Дробњак
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	

ЕСПБ	17
<b>ЕСПБ</b>	<b>2</b>
година	друга
семестар	1
бр.кабинета	011
часови активне наставе	
предавања	2
вежбе	0
др. обл.нас.	1
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	2
испитни рок	30

**садржај предмета**

циљ:	Упознавање са специфичностима и комплексностима развоја града кроз историјски дискурс. Историја поимања, дефинисања и значења града. Однос друштва, културе и градске грађене средине у дискурсу ширег историјског контекста. Оспособљавање студената за разумевање комплексности узрока и процеса настанка и развоја градских насеља. Поседовање знања о развојним фазама, разлозима и условима који су узроковали промену структуре и значења града у ширем културном контексту друштва које их гради. Критичко разумевање специфичних историјски импута на развој града.
теоријска и практична настава:	Настава се организује у три целине: 1) Човек и град - поимање, значење и читање града града кроз историју 2) Историја града - Рађање града у пред цивилизацијско време; Стари век; Антички град; Средњи век; Ренесанса и Барок; Индустриски град; Град Модерне 3) Критика савременог града и перспективе развоја града у сагледивој будућности
метод извођења наставе:	предавања, дебате
основна литература:	Mumford L. (1968) Grad u historiji; Naprijed; Zagreb Bogdanović B. (1976); Urbs & Logos; Gradina; Niš Lazarević Bajec N. (1988) Grad između empirije i utopije; ICSSOS; Beograd; 1988. Ђукановић З., Андрић М.; уредници (2009) Београдска Тврђава – Савоник континуитета Белог Града; Ј.П. Београдска Тврђава; Београд;
исходи предмета:	Адекватно знање историје и теорије архитектуре и ср одних уметности, технологија и друштвених наука. Студент ће имати знање о: 1. Културној, друштвеној и интелектуалној историји, теорији и технологијама које су од значаја за пројектовање објеката; 2. Утицају историје и теорије на просторне, друштвене и технолошке аспекте архитектуре; 3. Примени одговарајућих теоријских концепата током пројектовања у студију, показујући промишљени и критички приступ.

**оцењивање**

предиспитне обавезе	50	завршни испит	50
активност у току наставе	10	семинарски рад	40
1. колоквијум	20	одбрана семинарског рада	10
2. колоквијум	20		

Критеријуми оцењивања:	активност у настави, редовно завршавање договорених обавеза у договореним роковима и обиму, квалитет истраживачког поступка, избор релевантне литературе, адекватност цитирања релевантих извора, квалитет финалних резултата.
------------------------	--



MAC III  
23010

## мастер академске студије интегрални урбанизам

<b>назив предмета</b>	<b>урбани простор као јавно добро</b>
школска година	
статус	обавезан предмет
наставник	<b>др Вера Бацковић, доцент</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:vera.backovic@fbg.ac.rs">vera.backovic@fbg.ac.rs</a>
учесници у настави	
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	нема услова

<b>ЕСПБ</b>	<b>2</b>
година	друга
семестар	3
бр.кабинета	
часови активне наставе	
предавања	2
вежбе	0
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	2
испитни рок	30

## садржај предмета

циљ:	Упознавање са теоријским оквиром социолошког разумевања простора као јавног добра и различитих приступа урбане политике у управљању просторним ресурсима у граду. Посебан акценат је на феномену социјалне одрживости урбаног простора и укључивању корисника у обликовање, коришћење и управљање простором. Позиције различитих друштвених актера у пројектима урбане обнове/ревитализације анализирају се применом социолошких метода (анкетом, интервјуом, фокус групама).
теоријска и практична настава:	
метод извођења наставе:	Предавања и интерактивни облици наставе - дискусије.
основна литература:	Петовар К. и М. Вујошевић (2008) Концепт јавног интереса и јавног добра у урбанистичком и просторном планирању, Социологија и простор, 179(1): 23-51. Петровић М. (2009) Трансформација градова: ка деполитизацији урбаног питања. Београд: ИСИ ФФ. Вујовић С. и М. Петровић (2005) Урбана социологија – хрестоматија. Београд: ЗУНС. Фуко, М. (2005). Друга места. Мишел Фуко: 1926–1984–2004, У: П. Миленковић и Д. Маринковић (прир.), Нови Сад: ВСА: 29-36. Оже, М. (2005) Неместа. Београд: XX век. Фајгел, С. (2010) Методе истраживања понашања, Београд: Центар за примењену психологију.
исходи предмета:	<ul style="list-style-type: none"><li>• Стицање увида у различите димензије и значења простора као јавног добра; повећање рефлексивности студената о интересима различитих актера и механизмима њихове (ре)презентације и усклађивања у урбаном простору.</li><li>• Способност вредновања развојних програма у градском простору са становишта јавног интереса, као и домета јавноприватног партнерства као парадигме предузетничког управљања градом.</li><li>• Стицање знање о социјалном аспекту одрживог развоја градова упознавањем са облицима социјалног капитала који су неопходни за укључивање грађана, као и са методама оснаживања актера.</li></ul>

## оцењивање

предиспитне обавезе	60	завршни испит	40

Критеријуми оцењивања:



## мастер академске студије интегрални урбанизам

<b>назив предмета</b>	<b>теорија планирања</b>	<b>ЕСПБ</b>	<b>3</b>
школска година		година	друга
статус	обавезни	семестар	3
наставник	<b>др Марија Маруна, ванр.проф.</b>	бр.кабинета	
e-mail контакт	<a href="mailto:m.ma@sezampro.rs">m.ma@sezampro.rs</a>	часови активне наставе	
учесници у настави	/	предавања	2
сарадници	/	вежбе	0
		др. обл.нас.	0
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр.проф.	сам.истр.рад	0
услови за упис	нема услова	часови пасивне наставе	
		у сем./нед	2
		испитни рок	30

### садржај предмета

циљ:	Предмет је усмерен на два основна циља: - упознавање са теоријским и практичним средствима за разумевање улоге урбанистичког планирања у обликовању савремених градова - оспособљавање за употребу теоријских знања у решавању практичних проблема у урбанизму. Као посебни циљеви се издвајају: - критичко промишљање различитих облика урбанистичке интервенције - идентификација фактора који утичу на промену природе планирања у савременом глобалном друштву.
теоријска и практична настава:	Теоријска настава: - Актуелни проблеми у развоју градова и решења која пракса планирања нуди; - Упознавање са местом и улогом планирања у изградњи градова; - Разумевање система и процеса планирања у одређеном друштвено историјском и културном контексту; - Упознавање са различитим моделима усмеравања развоја градова и њиховим практичним апликацијама; - Планирање у развијеном свету, у земљама у развоју и у постсоцијалистичким земљама; - Место урбанистичке интервенције у процесу одлучивања о просторном развоју; - Процес одлучивања- политички, институционални, одлучивање о просторним, инфраструктурним и технолошким интервенцијама; - Процес и производ планирања; - Разумевање различитих улога урбаниста у друштву; - Етичка основа урбанистичке професије: проблем јавног интереса.
метод извођења наставе:	Рад на курсу је усмерен на дебате теоријских извора и посебних случајева праксе планирања. Од студената се очекује припрема за сваки час и активно учешће у дискусијама.
основна литература:	Беговић, Б. (1995) Економика урбанистичког планирања, Београд: ЦЕС МЕКОН. Вујошевић, М.(2002) Новије промене у теорији и пракси планирања,Београд: ИАУС Faludy, A. (1973). Planning theory. Oxford: Pergamon. Лазаревић Бајец Н. (2000) Теорија планирања. Београд: Архитектонски факултет (скрипта) Healey, P. (1997). Collaborative Planning: Shaping Places in Fragmented Societies. University of British Columbia Press. Вујошевић, М., Петовар, К. (2006) Javni interes i strategije aktera u ubanističkom i prostornom planiranju, Sociologija, XLVIII (4), str.357-382.
исходи предмета:	- Оспособљавање за критичко промишљање различитих облика урбанистичке интервенције; - Упознавање и идентификовање фактора који утичу на промену природе планирања у савременом глобалном друштву; - Упознавање са алтернативним облицима стручног рада; - Стварање артикулисане личне позиције у односу на професију.

### Оцењивање

	предиспитне обавезе	<b>65</b>	завршни испит	<b>35</b>
	активност на часу 13x5		елаборат	20
			усмена одбрана елабората	15
Критеријуми оцењивања:	- добри аргументи који подржавају изнете ставове - одговарајућа анализа, вредновање и синтеза - способност баратања терминима, концептима и изворима - истраживачка радозналост и креативност - избор релевантних извора			



мастер академске студије интегрални урбанизам

<b>назив предмета</b>	<b>методологија планирања</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>доц. др Данијела Миловановић Родић</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:danmilrod@gmail.com">danmilrod@gmail.com</a>
учесници у настави	
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	

<b>ЕСПБ</b>	<b>4</b>
година	друга
семестар	3
бр.кабинета	
часови активне наставе	
предавања	2
вежбе	2
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	3
испитни рок	30

**садржај предмета**

**циљ:** Упознавање са питањима улоге, обухвата и домена урбанистичког планирања. Овладавање материјом која се тиче процеса планирања и планерске методологије. Истраживање односа урбанистичког планирања, урбаног дизајна и пројектовања. Овладавање знањима и вештинама од значаја за израду планских докумената: (1) упознавање са основним методама које се употребљавају у планирању, и (2) оспособљавање за дизајн процеса планирања.

**теоријска и практична настава:** Методологија планирања и планерски методи се разматрају у оквиру рационалног и колаборативног модела планирања и различитих облика плана: стратешких, генералних, регулационих. Студенти се упознају са методама

- Анализе података (квалитативни и квантитативни, статистика, врсте података и њихова повезаност, демографска), анализе трендова, анализе одлука, анализе употребе земљишта,
- Дефинисања планерског проблема
- Дефинисања циљева: хијерархија, сценарио, рационални и партиципативни приступ
- Формирања предлога плана: оптимизација, предвиђање, спекулације
- Процене и вредновања: тестирање, симулација, евалуација
- Праћења и имплементације: акциони планови, пројекти.

**метод извођења наставе:** Настава на предмету обухвата предавања ex-cathedra, дискусију на часу и вежбе. На вежбама студенти дискутују на изабране теме и раде неколико мањих практичних радова.

**основна литература:** Предавања из предмета: сајт АФ-а [www.arh.bg.ac.rs](http://www.arh.bg.ac.rs)  
Бајић Брковић, М. (2000) Огледи о планирању и одрживом развоју града. Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду. Избор поглавља.  
Бајић Брковић, М. (ур) (1999) Одрживост и град. Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду. Избор поглавља.  
Лазаревић Бајец, Н. (2000) Теорија планирања. Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду. Избор поглавља.  
Миловановић, Д. (1997) Град договора. У Милић, В.; Ђокић, В. (ур) Престоница Београд. Београд: Архитектонски факултет.  
Bracken, I. (1981, 2007). Urban Planning Methods: Research and Policy Analysis. London, New York: Methuen, (Routledge Library Editions: The City). Избор поглавља.  
Стојков, Б. (1992) Методе анализе и синтезе у просторном планирању. Београд: Географски факултет. Избор поглавља.  
Стојков, Б. (2000) Методе просторног планирања. Београд: Географски факултет. Избор поглавља.  
Тошковић, Д. (1995) Увод у просторно и урбанистичко планирање. Београд: ГросКњига. Избор поглавља.

**исходи предмета:** Студенти се оспособљавају да:

- Правилно идентификују планерски проблем; Дефинишу информације неопходне за решавање проблема и врсту анализе; Развију и анализирају алтернативне одговоре, решења проблема; Разумеју промене које се у области методологије планирања дешавају; Развију способност процене избора адекватног метода; Разумеју како имплементација одређених одлука и програма утиче на просторни развој.

**оцењивање**

предиспитне обавезе	54	завршни испит	46
присуство и активно учешће у настави	14	испит/завршни елаборат	40
колоквијум 1	20	презентација и одбрана	6
колоквијум 2	20		

Критеријуми оцењивања:



MAC III  
23041

мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>интегрални пројекат 03</b>
назив предмета	<b>ип03_ интегралне урбане стратегије</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>др Ксенија Лаловић, ванредни професор</b> <b>др Ратка Чолић, доцент</b>
е-mail контакт	<a href="mailto:ksenija.lalovic@arh.bg.ac.rs">ksenija.lalovic@arh.bg.ac.rs</a> ; <a href="mailto:ksenija.lalovic@gmail.com">ksenija.lalovic@gmail.com</a>
учесници у настави	
сарадници	асис. Сања Симеунчевић – Радуловић асис. Александра Ђорђевић
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	

ЕСПБ	17
<b>ЕСПБ</b>	<b>12</b>
година	друга
семестар	3
бр.кабинета	011
часови активне наставе	
предавања	0
вежбе	0
др. обл.нас.	8
сам.истр.рад	10
часови пасивне наставе	
у сем./нед	7
испитни рок	105

**садржај предмета**

циљ:	Сложеност савременог урбаног контекста и његове динамике промена захтева од планерске професије флексибилност у коришћењу различитих метода, техника и алата планирања, као и способност планирања, организације и фасилитације формалних и неформалних групних процеса комуникације и колаборације актера развоја. Циљ предмета је упознавање студената са интегралним приступом локалном развоју, природом и карактеристикама процеса планирања у сложеном урбаном контексту, од препознавања кључних развојних аспеката, снага и процеса до формулисања креативних стратегија за управљање урбаним развојем и израде стратешких планова и пројеката.
теоријска и практична настава:	Предмет обухвата научно стручни и стручно апликативни приступ истраживању сложеног урбаног контекста, поступак анализе и интерпретације појава и динамике промена, идентификацију институционалног оквира и структуре, актера развоја, њихових интереса и моћи, начина разрешавања конфликта, дефинисање могућих развојних стратегија и конкретних мера, предлог стратешких пројеката и разраду карактеристичних делова планско пројектне документације, препоруке за спровођење партиципативног процеса одлучивања и акционо планирање, предлог механизма праћења и евалуације имплементације.
метод извођења наставе:	Настава на предмету спроводи се у форми студијског истраживања у конкретном реалном урбаном контексту. Настава обухвата практичан истраживачки рад на терену, дебатне радионице и практичан рад на изради делова планске документације за које је задужен урбаниста.
основна литература:	UN-HABITAT. (2010). Planning Sustainable Cities, UN-HABITAT Practices and Perspectives. Nairobi, Kenya Hamilton, M. (2008). Integral City, Evolutionary Inteligences for the Human Hive. Canada: New Society Publishers. Nan, E. (2006). Integral Urbanism. London: Routledge, Taylor & Francis Group. UN-HABITAT. (2002). City Development Strategies: A synthetys and lessons learned. Nairobi, Kenya: UMP. UN-HABITAT. (2009). Planing Sustainable Cities, global report on human settlements 2009. London Sterling, VA: United Nations Human Settlements Programme. UN-HABITAT. (2008). SIRP Book. (L. Ramirez, ed.) Belgrade: UN-HABITAT. Војјић Врковић, М. (2010). Ка одзивом развоју gradova u Srbiji. Beograd: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu. Беговић, Б., et al., 2002. Принципи модерног управљања локалном заједницом. Београд: Центар за либерално демократске студије Стојков, Б., et al., 2004., Планирање развоја локалне заједнице. Београд: Институт за просторно планирање Географског факултета Универзитета у Београду, АППС
исходи предмета:	Разумевање и препознавање релевантних аспеката у комплексном урбаном контексту на интегралан начин који укључује стање и процесе у окружењу и социјално-економском животу заједнице. Развијање способности препознавања и разумевања структуре интереса и моћи актера развоја који делују у датом контексту. Ситцање знања о инструментима урбаног развоја њиховој међусобној повезаности и институционалном утемељењу датог урбаног контекста. Овладавање вештинама креирања планерског процеса контекста кроз примену различитих метода, техника и алата планирања примерених специфичностима контекста, локалним снагама развоја и расположивим ресурсима. Овладавање вештинама формулисања креативних стратегија за управљање и планирање урбаним развојем у сложеном урбаном контексту. Овладавање вештинама примене техника и алата за подршку групно одлучивању и формулисање планских решења.

**оцењивање**

предиспитне обавезе	50	завршни испит	50
редовно похађање наставе	5	пројектни елаборат	40
истраживачки рад	15	усмена одбрана	10
колоквијум 1	15		
колоквијум 2	15		
Критеријуми оцењивања:	Студенти су у обавези да активно учествују у интерактивном студијском истраживању и спроводе групни и самосталан истраживачки рад. Критеријум за оцењивање је показано разумевање материје која се обрађује, учешће у дискусији, степен савладности вештина и конзистентности спровођења истраживачких метода и квалитет постигнутих истраживачких резултата и донетих закључака.		





MAC III  
23042

## мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>интегрални пројекат 03</b>
назив предмета	<b>ип03_урбани менаџмент</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>В. проф. др Урош Радосављевић</b>
е-mail контакт	<a href="mailto:yros@arh.bg.ac.rs">yros@arh.bg.ac.rs</a>
учесници у настави	
сарадници	асистент Александра Ђорђевић
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	нема услов

ЕСПБ	17
<b>ЕСПБ</b>	<b>3</b>
година	друга
семестар	1
бр.кабинета	246

часови активне наставе	
предавања	1
вежбе	2
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	1
испитни рок	30

## садржај предмета

циљ:	Упознавање са процесом, методима и инструментима планирања, организације и мониторинга урбаног развоја и овладавање потребним знањима и вештинама за решавање проблема кроз истраживање могућности унапређења структуре урбаних система урбаним маркетингом. Настава је усмерена ка разумевању процеса, метода и инструмената управљања: планирања, организације и контроле урбаног развоја у контексту унапређења квалитета живљења и очувања животне средине.
------	---

теоријска и практична настава:	
метод извођења наставе:	Настава се одвија кроз предавања <i>ex-cathedra</i> , разговор на тему предавања и вежбе.
основна литература:	<ul style="list-style-type: none"><li>Hanaki, K. (Ed.) (2008). <i>Urban Environmental Management and Technology</i>. Springer: Japan</li><li>Russell, J. (Ed.) (1974). <i>Cases in Urban management</i>. Harvard Business School</li><li>Pieter van Dijk, M. (2006). <i>Managing cities in Developing Countries: The theory and Practice of Urban management</i>. Edward Elgar Publishing limited: UK</li></ul>
исходи предмета:	Након завршеног курса студенти ће бити оспособљени за: <ul style="list-style-type: none"><li>Разумевање процеса, метода и инструмената урбаног маркетинга</li><li>Разумевање проблема управљања урбаним развојем</li><li>Разумевање сложености процеса управљања са низом потпроцеса и учешћа људи</li><li>Познавање управљачких проблема и феномена везаних за ефикасно извршавање одређених задатака и послова.</li></ul>

## оцењивање

предиспитне обавезе		завршни испит	
активност у току предавања 10	10	Елаборат или писмени испит	50
практична настава 20	20		
колоквијум-и 2 x 10 =	20		

Критеријуми оцењивања:	<ul style="list-style-type: none"><li>Усвојена знања о процесу урбаног менаџмента и његовој примени,</li><li>Усвојена знања о процесу урбаног маркетинга и његовој примени</li></ul>
------------------------	--



## мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>интегрални пројекат 03</b>
назив предмета	<b>ип03_семинар</b>
школска година	
статус	обавезни
наставник	<b>Зоран Ђукановић</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:duke@arh.bg.ac.rs">duke@arh.bg.ac.rs</a>
учесници у настави	предавачи по позиву
сарадници	Предраг Јовановић, Бошко Дробњак
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	

ЕСПБ	17
<b>ЕСПБ</b>	<b>2</b>
година	прва
семестар	2
бр.кабинета	011
часови активне наставе	
предавања	2
вежбе	0
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	0
часови пасивне наставе	
у сем./нед	2
испитни рок	30

## садржај предмета

циљ:	Основни циљ семинара је упознавање студената са најширим спектром интердисциплинарних знања и вештина из области урбанизма, разумевање друштвених, економских и веза животне средине унутар различитог политичког и културног контекста.
теоријска и практична настава:	Настава се одвија коз предавања позваних спољних предавача из земље и света, из различитих научних и стручних поља, која су посредно или непосредно везана за фокусно поље урбанизма, односно урбанистичког и просторног планирања, урбаног менаџмента и урбаног дизајна. Бира се једно специфично научно-стручно-уметничко поље или специфични савремени урбани феномен, и истражује се кроз интердисциплинарни дискурс. Студенти своје семинарске радове раде на начин да вербални и визуелни садржај предавања „преводе“ у поље текстуалног и графичког, уз адекватне допуне, објашњења и проширења теме на основу допунског истраживања релевантних извора, што на крају резултира заједничком електронском публикацијом.
метод извођења наставе:	предавања, дебате
основна литература:	Одређује се на почетку и током семестра, у консултацијама са предавачима, а у складу са изабраном темом, научно-стручно-уметничким пољем или специфичним савременим урбаним феноменом, који одређени за предмет истраживања.
исходи предмета:	Адекватно знање о урбанистичком пројектовању, планирању и вештинама укљученим у плански процес . Студент ће имати знање о: <ul style="list-style-type: none"><li>– теоријама урбанистичког пројектовања и планирању заједница;</li><li>– утицајима пројектовања и развоја градова у прошлом и садашњем времену на савремено изграђену средину;</li><li>– актуелној планској политици и законодавству којима се контролише изградња, укључујући и социјалне, економске и</li><li>– аспекте заштите животне средине и њихов значај за планирање развоја.</li></ul> Разуме вање односа између човека и објеката и између објеката и њиховог окружења, и потребе да се објекат и простори између односе према људским потребама и мери. Студент ће имати разумевање о: <ul style="list-style-type: none"><li>– потребама и тежњама корисника објеката;</li><li>– утицајима објеката на животну средину и премисама одрживог пројектовања;</li><li>– начину на који ће се објекти уклопити у своје локалне контексте.</li></ul>

## оцењивање

предиспитне обавезе	40	завршни испит	60
активност у току наставе	20	семинарски рад	50
колоквијум	20	одбрана семинарског рада	10

Критеријуми оцењивања:	активност у настави, редовно завршавање договорених обавеза у договореним роковима и обиму, квалитет интерпретације одабраног предавања, квалитет истраживачког поступка, избор релевантне литературе, адекватност цитирања релевантних извора, квалитет финалних резултата.
------------------------	--



мастер академске студије интегрални урбанизам

<b>назив предмета</b>	<b>стручна пракса</b>
школска година	
статус	Обавезан
наставник	<b>Мр Бисерка Митровић, доцент</b>
e-mail контакт	<a href="mailto:biserkamitrovic@gmail.com">biserkamitrovic@gmail.com</a>
учесници у настави	-
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванр. професор
услови за упис	-

<b>ЕСПБ</b>	<b>2</b>
година	друга
семестар	4
бр.кабинета	246
<b>часови активне наставе</b>	
предавања	0
вежбе	0
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	<b>60</b>
<b>часови пасивне наставе</b>	
у сем./нед	0
испитни рок	120

**садржај предмета**

циљ:	Основни циљ је стицање практичног искуства студената кроз конкретну сарадњу у институцијама које се баве урбаним и просторним планирањем и урбаним дизајном у пракси, истраживалком раду и др. Додатно, циљ је и да студенти стекну додатна знања о процедурама одлучивања, формирању планерских решења, као и да провере теоретка знања у релевантним областима која су стекли током студирања.
теоријска и практична настава:	Студентима се пружа могућност стекну додатна знања и да развију способност брзог и ефикасног доношења планерских одлука.
метод извођења наставе:	У сарадњи са институцијама и фирмама у којима студенти сарађују.
основна литература:	Студенти су упућени на коришћење конкретних докумената установе у којој раде стручну праксу.
исходи предмета:	Провера теоретских сазнања у домену урбаног и просторног планирања и урбаног дизајна у конкретном и практичном контексту.

**оцењивање**

предиспитне обавезе		завршни испит	
Практичан рад	50	Семинарски рад	30
Дневник рада	20		

Критеријуми оцењивања:



мастер академске студије интегрални урбанизам

студијска целина	<b>дипломски интегрални пројекат</b>
назив предмета	<b>дип_мастер завршни рад</b>
школска година	
статус	изборни
наставник	-
e-mail контакт	
учесници у настави	
сарадници	
координатор сц	др Ксенија Лаловић, ванредни професор
услови за упис	Положени сви испити на Мастер академским студијама Избор ментора за завршни рад условљен је избором предмета Мастер теза У и Мастер пројекат У.

ЕСПБ	28
<b>ЕСПБ</b>	<b>10</b>
година	друга
семестар	4
бр.кабинета	
часови активне наставе	
предавања	0
вежбе	0
др. обл.нас.	0
сам.истр.рад	10
часови пасивне наставе	
у сем./нед	
испитни рок	

**садржај предмета**

циљ:	Завршни део студијског програма Мастер академских студија Интегрални урбанизам састоји се из три целине Мастер тезе, Мастер пројекта и Мастер завршног рада. Радом на тези, пројекту и завршном раду, кроз процес формулације, конципирања и развоја пројекта, студент самостално повезује сва стечена знања и вештине, влада процесом истраживања, концептуализације, пројектовања и материјализације сложених архитектонско-урбанистичких целина. Мастер завршни рад представља рад на највишем и најкомплекснијем степену мастер нивоа студија – самостално истраживање и синтезни, пројектантски резултат на највишем степену наставе изражен је кроз графички и просторни приказ урбанистичко-архитектонског идејног решења са елементима идејног пројекта одабраног објекта и урбаног дизајна отворених јавних простора.
теоријска и практична настава:	Развијање пројекта сагласно Мастер тези и концепту Мастер пројекта, рад на графичким прилозима са интерном провером довршености рада. Истраживање кроз пројекат, моделовање, обликовање и структурирање пројекта.
метод извођења наставе:	Самостални рад студента (кандидата). Усмена јавна одбрана мастер завршног рада пред менторском комисијом.
основна литература:	Литература препоручена од ментора Литература предложена од студента и прихваћена од ментора
исходи предмета:	Завршни Мастер рад заокружује синтезни мастер студио пројекат у ком студент на самосталном завршном раду показује степен савладаних знања и вештина са Мастер студијског програма, као одговора на предходно постављену тезу и концепт. Састоји се из јавно изложених графичких прилога и модела (идејног) мастер пројекта и мастер свеске са текстом са три јасне целине тезом, истраживањем кроз пројекат и аналитичким и генеричким студијама и образложењем синтезног концепта и завршног пројекта.

**оцењивање**

предиспитне обавезе	0	завршни испит	100
Присуство/активност на предавању		Завршни рад	85
		Презентација и одбрана	15